

Grundskolan hösten 2021

Drygt 3 000 elever är inskrivna i den åländska grundskolan hösten 2021, varav över 2 000 på lågstadiet och 1 060 på högstadiet. Ungefär 40 procent av eleverna går i skola i Mariehamn och 35 procent hör till Södra Ålands distrikt. Norra Ålands distrikt har drygt 20 procent av eleverna och knappt tre procent av grundskoleeleverna återfinns i skärgårdskommunerna (förutom Vårdö). Könsfördelningen är 49 procent flickor och 51 procent pojkar.

Tabell 1. Antal elever i grundskolorna hösten 2021

Stadium	Åland	Mariehamn	Södra Åland	Norra Åland	Övr. skärgården
Totalt	3 075	1 240	1 070	679	86
Lågstadiet	2 008	808	713	437	50
Högstadiet	1 063	432	357	242	32

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Huvudsakliga resultat:

- Elevantalet fortsätter att öka och har gjort så sedan 2016. I jämförelse med året innan är antalet elever 65 fler höstterminen 2021 och av dessa har nästan 50 tillkommit i Mariehamn.
- Över 230 barn går i skolor med 50–99 elever. Barn som läser på skolor i denna storleksklass har minskat drastiskt sedan år 2000 då antalet var nästan 600. Antal barn i skolor med över 200 elever har i stället ökat kraftigt under samma period.
- Barn som får hemundervisning fortsätter att öka och är nästan 100 elever höstterminen 2021. Hösten 2012 fick endast 8 barn hemundervisning.
- Nästan 12 procent av alla elever i grundskolan har ett annat modersmål än svenska. I jämförelse med hösten 2010 är detta en tredubbling. Förutom svenska har flest elever rumänska som modersmål och därefter följer lettiska och sedan finska.
- Ungefär en fjärdedel av eleverna i grundskolan får någon typ av planerat stöd. Bland de fyra olika stödformerna är specialpedagogiskt stöd vanligast och hösten 2021 får 13 procent denna stödform.
- Vid slutet av läsåret 2020–2021 hade en procent av högstadieleverna vitsord fyra i minst ett ämne, cirka en fjärdedel en femma och strax över hälften en sexa. Det är betydligt vanligare bland pojkarna att få en femma eller sexa i minst ett ämne. Andelen som får en fyra är ungefär lika stor oavsett kön.
- Nästan 80 procent av alla elever i årskurs fem och sex läser ett frivilligt språk. Huvuddelen eller 90 procent av de som läser ett frivilligt språk läser finska, bland de resterande läser ungefär 8 procent franska och 5 procent tyska.
- På högstadiet är andelen som bara läser ett frivilligt språk 45 procent, medan 26 procent läser två språk. Resterande läser inte något frivilligt språk alls. Andelen flickor som väljer att läsa två språk är nästan dubbelt så stor som samma andel bland pojkarna.

Innehåll

Tabellförteckning.....	2
Figurförteckning.....	2
Beskrivning av statistiken.....	3
Elever i grundskolan.....	5
Stödformer	10
Studieresultat.....	12
Språkstudier	14
Övrigt om grundskolan.....	17

Tabellförteckning

Tabell 1. Antal elever i grundskolorna hösten 2021	1
Tabell 2. Antal elever efter kommun där undervisningen bedrivs samt kön och årskurs hösten 2021	5
Tabell 3. Antal elever efter skola och distrikt hösten 2000–2021	6
Tabell 4. Elever med planerat stöd efter typ av stöd, stadium, kön och modersmål hösten 2021	10
Tabell 5. Elever som fått specialundervisning på deltid läsåret 2020–2021, efter kön och stadium.....	11
Tabell 6. Stödundervisning i svenska för elever med annat modersmål än svenska läsåren 2012–2013 till 2020–2021, efter antal timmar med stöd	11
Tabell 7. Andel med ett svagt vitsord (4, 5 eller 6) av alla elever på högstadiet efter ämne och kön vårterminen 2021	13
Tabell 8. Antal elever som gått ut grundskolan vårterminerna 2001–2021 efter kön och antal med skiljebetyg.....	13
Tabell 9. Frivilliga språkstudier på högstadiet efter kön och språk hösten 2021	15
Tabell 10. Elevernas val av tillvalsämnen på högstadiet efter ämne och kön hösten 2021.....	17

Figurförteckning

Figur 1. Antal elever i grundskolan 1975–2021	7
Figur 2. Antal elever 2000 och 2021, efter storlek på skolan.....	7
Figur 3. Antal elever med hemundervisning 2012–2021	8
Figur 4. De tio vanligaste modersmålen förutom svenska hösten 2021	8
Figur 5. Andel elever med ett annat modersmål än svenska hösten 2011–2021, efter skoldistrikt	9
Figur 6. Andel elever med någon typ av planerat stöd hösten 2015–2021	11
Figur 7. Andel högstadielever med minst ett svagt vitsord vid slutet av vårterminerna 2015–2021, efter vitsord	12
Figur 8. Andel högstadielever med minst ett svagt vitsord vid slutet av vårterminen 2021, efter kön	12
Figur 9. Andel av sexorna som läser ett frivilligt språk hösten 2021, efter distrikt.....	14
Figur 10. Andel av eleverna i årskurs sex som läser ett frivilligt språk hösten 2000–2021, efter språk	15
Figur 11. Andel av eleverna i årskurs nio som läser frivilliga språk hösten 2001–2021, efter antal språk	16
Figur 12. Andel av högstadieleverna som läser frivilliga språk hösten 2020, efter skola och antal språk	16
Figur 13. Andel elever som får skolskjuts hösten 2021, efter region	17

Beskrivning av statistiken

Detta meddelande innehåller statistik om eleverna i de åländska grundskolorna, deras språkstudier, specialundervisning, ämnesval, modersmål och vitsord i högstadiet.

Det huvudsakliga statistiska måttet är antalet elever, som redovisas fördelat efter bland annat skola, årskurs, kommun, typ av undervisning och val av frivilliga språk.

Statistiken gäller i huvudsak situationen i början av läsåret 2021–2022, eller den 30 augusti 2021, men vissa uppgifter från föregående läsår redovisas också. Dessutom görs en del jämförelser med tidigare år.

Statistiken baseras på individuppgifter som ÅSUB har begärt in från grundskolorna. Insamlingen är en totalundersökning och uppgifter från samtliga grundskolor ligger till grund för statistiken. ÅSUB har gjort vissa kompletteringar och korrigeringar av statistiken efter kontakter med skolorna och skolförvaltningarna.

Definitioner och förklaringar:

Landsbygden	Alla kommuner på fasta Åland utom Mariehamn
Skärgården	Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö
Skoldistrikt	Mariehamn Norra Ålands utbildningsdistrikt (Finström, Geta, Saltvik, Sund, Vårdö) Södra Ålands högstadiedistrikt (Eckerö, Hammarland, Jomala, Lemland, Lumparland) Övriga skärgården (Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga) (Uppgifterna per distrikt avser de grundskolor som är belägna i de kommuner som ingår i distrikten. Mariehamn och övriga skärgården är per definition inga distrikt, även om visst samarbete mellan skolorna ingående i distrikten kan förekomma. Denna kategorisering har gjorts för resultatredovisningens skull.)
-	Exakt 0 enheter
.	Uppgift ologisk, kan ej förekomma
..	Uppgift saknas

Fler förklaringar och definitioner presenteras vid behov inför varje ny resultatredovisning.

ÅSUB publicerar sedan år 2000 ett årligt meddelande med grundskolestatistik. Meddelandet liksom ytterligare statistik om grundskolan, bland annat flera tidsserier och mera detaljerade uppgifter, finns på ÅSUBs webbplats (www.asub.ax).

Statistik om lärarna inom det åländska skolväsendet publiceras vart tredje år, senast våren 2020.

Övrig årlig utbildningsstatistik som ÅSUB ger ut gäller utbildningen efter grundskolan och vid Högskolan på Åland, avlagda examina, utbildning som inte leder till examen samt studerande utanför Åland.

Den åländska grundskolan

Grundskolan är obligatorisk och omfattar nio årskurser, varav årskurs 1–6 utgör lågstadiet och årskurs 7–9 högstadiet.

Grundskolorna upprätthålls av kommunerna. Mariehamn har tre egna grundskolor, varav en är lågstadieskola och två är sammanhållna grundskolor. Landsbygdskommunerna och Vårdö har egna lågstadieskolor, men samarbetar genom Norra Ålands utbildningsdistrikt respektive Södra Ålands högstadiedistrikt. Skärgårdskommunerna utom Vårdö har var och en egna skolor med både låg- och högstadium.

För elever med intellektuell funktionsnedsättning upprätthåller Kyrkby högstadieskola träningsundervisning för hela Åland. Den är elvaårig och börjar vid sex års ålder. Både de som går i årskurs 0 och 1 i träningsundervisningen hänförs i statistiken till årskurs 1, medan den sista årskursen redovisas som årskurs 10.

Från och med höstterminen 2021 började skolorna följa en ny läroplan. Läroplanen stipulerar bland annat att skolorna ska erbjuda förberedande undervisning till nyanlända och grundläggande vuxenutbildning. Dessa elever är inte alltid inskrivna i någon särskild årskurs varför den totala siffran över antalet elever i grundskolan inte alltid överensstämmer med antalet elever i alla årskurser.

Utöver de kommunala skolorna fanns från och med hösten 2011 Waldorfskolan på Åland som drivs av Waldorf Åland r.f., men från och med hösten 2018 har Waldorfskolan temporärt ingen grundskoleverksamhet.

Elever i grundskolan

Antalet elever ökar mest i Mariefhamn

Elevantalet fortsätter att öka i jämförelse med föregående hösttermin. I jämförelse med året innan är antalet elever 65 fler höstterminen 2021 och av dessa har nästan 50 tillkommit i Mariefhamn. Likt de senaste åren utgörs grundskoleeleverna av 49 procent flickor och 51 procent pojkar. Se Tabell 2 för elevantal per kommun, kön och årskurs.

I Sottunga kommun påbörjades ingen undervisning i grundskolan hösten 2021.

Tabell 2. Antal elever efter kommun där undervisningen bedrivs samt kön och årskurs hösten 2021

Kommun	Totalt	Kön		Lågstadiet							Högstadiet				
		Flickor	Pojkar	Totalt	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Totalt	Åk 7	Åk 8	Åk 9	Åk 10
Åland	3 075	1 507	1 568	2 008	343	335	337	332	342	319	1 063	352	356	355	-
Brändö	23	12	11	12	3	1	2	1	1	4	11	4	3	4	-
Eckerö	46	23	23	46	9	6	11	9	6	5	-	-	-	-	-
Finström	444	226	218	202	27	31	39	35	37	33	242	78	87	77	-
Föglö	35	19	16	26	5	7	2	6	5	1	9	4	2	3	-
Geta	30	17	13	30	5	6	6	6	3	4	-	-	-	-	-
Hammarland	111	53	58	111	16	17	17	26	18	17	-	-	-	-	-
Jomala	748	352	396	391	69	61	64	59	70	68	357	121	126	110	-
Kumlinge	19	9	10	10	1	2	1	1	2	3	5	2	1	2	-
Kökar	9	-	9	2	-	-	1	-	-	1	7	-	3	4	-
Lemland	145	70	75	145	27	29	30	9	28	22	-	-	-	-	-
Lumparland	20	6	14	20	-	5	1	2	9	3	-	-	-	-	-
Saltvik	120	66	54	120	23	23	24	21	12	17	-	-	-	-	-
Sottunga	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sund	63	33	30	63	10	10	16	11	3	13	-	-	-	-	-
Vårdö	22	15	7	22	4	5	4	1	3	5	-	-	-	-	-
Mariefhamn	1 240	606	634	808	144	132	119	145	145	123	432	143	134	155	-

Not: I totalen för respektive kommun ingår även elever som inte är inskrivna i någon särskild årskurs. Ex. elever i förberedande undervisning eller grundvux.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

I Tabell 3 på nästa sida presenteras antal elever per distrikt och skola och där kan man se att antalet elever ökar i samtliga distrikt hösten 2021. Ökningen är särskilt stor i Mariefhamn och på Övernäs skola har eleverna blivit nästan 30 fler i jämförelse med föregående hösttermin, vilket är mest bland alla skolor på Åland.

En tydlig trend sedan tidsseriens början (år 2000) är att antalet elever har ökat i Mariefhamn och Södra Ålands högstadiedistrikt medan antalet elever minskat inom Norra Ålands utbildningsdistrikt och övriga skärgården. I det senare fallet sticker övriga skärgården ut då antalet elever har minskat med nästan två tredjedelar under nämnda tidsperiod.

Tabell 3. Antal elever efter skola och distrikt hösten 2000–2021

Distrikt	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Skola										
Åland	2 993	3 058	2 841	2 848	2 849	2 890	2 943	2 994	3 010	3 075
Mariehamn	1 064	1 096	1 058	1 038	1 049	1 090	1 131	1 135	1 189	1 240
Strandnäs ¹⁾	381	409	397	405	397	425	448	468	496	514
Ytternäs	252	262	248	247	240	245	260	248	263	269
Övernäs ²⁾	232	198	169	386	412	420	423	419	430	457
Övernäs hs ²⁾	199	227	244	.	.	.	.	.	.	.
Södra Ål.										
högst.distrikt	999	1 044	976	1 014	1 010	1 034	1 055	1 090	1 060	1 070
Eckerö	71	65	57	49	48	51	50	51	47	46
Kyrkby hs	326	402	331	338	328	354	376	384	369	376
-därav trän.und.	31	31	30	21	20	27	27	27	21	27
Lemland	135	135	147	123	123	125	112	129	139	145
Lumparland	29	27	30	29	26	30	30	30	24	20
Näfsby	117	100	96	114	111	111	114	115	109	111
Södersunda	104	83	105	133	124	113	119	111	108	96
Vikingaåsen	217	232	210	228	250	250	254	270	264	276
Norra Ål. utb.distrikt	705	721	643	655	665	651	654	675	677	679
Geta	42	25	26	22	27	26	32	34	37	30
Godby hs	226	257	233	212	211	215	210	216	229	242
Källbo (Godby) ³⁾	83	140	177	181	187	196	191	197	199	202
Emkarby ³⁾	50	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Pålsböle ³⁾	56	58	.	.	.	.	.	.	.	.
Rangsby	58	57	55	64	64	66	72	74	68	77
Sund	89	90	50	79	82	66	70	71	65	63
Vårdö	30	26	35	25	28	27	24	25	28	22
Ödkarby	71	68	67	72	66	55	55	58	51	43
Övriga skärgården	225	197	164	124	120	109	103	94	84	86
Brändö ⁴⁾	61	53	43	31	31	28	30	22	21	23
Lappo ⁴⁾	8	6	.	.	.	.	.	.	.	.
Föglö	58	59	54	54	45	37	38	39	37	35
Kumlinge ⁵⁾	45	32	27	16	22	24	19	17	16	19
Enklinge ⁵⁾	6	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Kökar	31	33	27	20	21	18	14	16	10	9
Sottunga	16	14	13	3	1	2	2	-	-	-
Waldorfskolan ⁶⁾	.	.	.	17	5	6	.	.	.	.

¹⁾ För 2000 är siffrorna för Strandnäs summerade för de två separata skolor som fanns då (låg- resp. högstadium).

²⁾ Fr.o.m. 2011 är Övernäs lågstadium och högstadium en sammanhållen grundskola, Övernäs skola.

³⁾ När Källbo skola öppnades 2005 ersatte den Godby och Emkarby skolor. 2010 flyttade Pålsböle skolas elever till Källbo.

⁴⁾ När Lappo skola stängdes 2010 överfördes eleverna till Brändö skola.

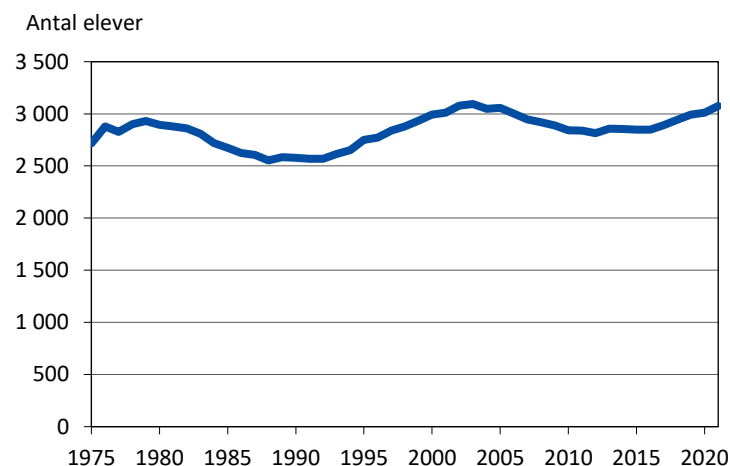
⁵⁾ När Enklinge skola stängdes 2004 överfördes eleverna till Kumlinge skola.

⁶⁾ Waldorfskolan har uppehåll i sin verksamhet sedan hösten 2018.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Antalet elever i den åländska grundskolan fortsätter att öka och har gjort så sedan 2016. Antalet elever ligger fortsatt över 3 000 höstterminen 2021. Detta har tidigare bara hänt under en kortare period i början av 2000-talet (se Figur 1 nedan).

Figur 1. Antal elever i grundskolan 1975–2021

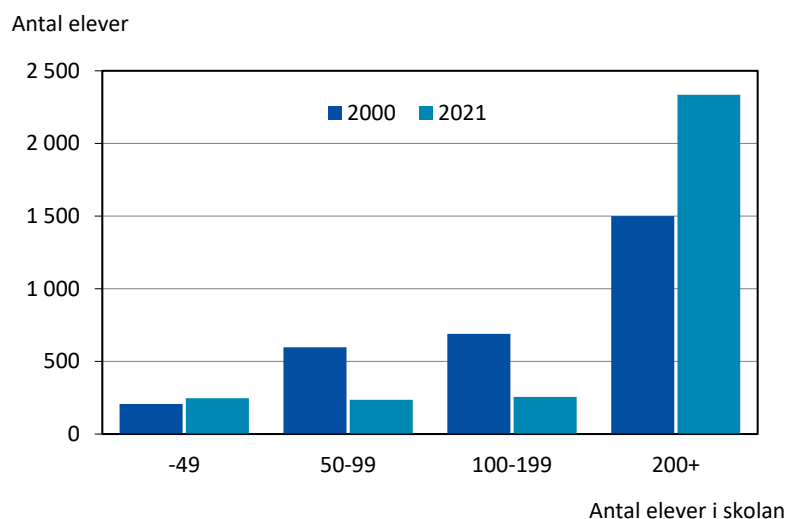

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Antalet barn i skolor med 50–99 elever minskar till fördel för skolor med över 200 elever

I Figur 2 presenteras antal elever efter storleken på skolan de går i (mätt i antal elever). Höstterminen 2021 gick över 230 barn i skolor med 50–99 elever. Barn som läser på skolor i denna storleksklass har minskat drastiskt sedan år 2000, då antalet var nästan 600. Antal barn i skolor med över 200 elever har i stället ökat kraftigt under samma period. Något som tydligt påverkat dessa siffror var en serie sammanslagningar av grundskolor under 2000-talets första decennium. Till exempel gick Godby och Emkarby lågstadieskolor 2005 ihop till Källbo skola och 2010 flyttades också Pålsböle skolas elever till Källbo.

Figur 2. Antal elever 2000 och 2021, efter storlek på skolan

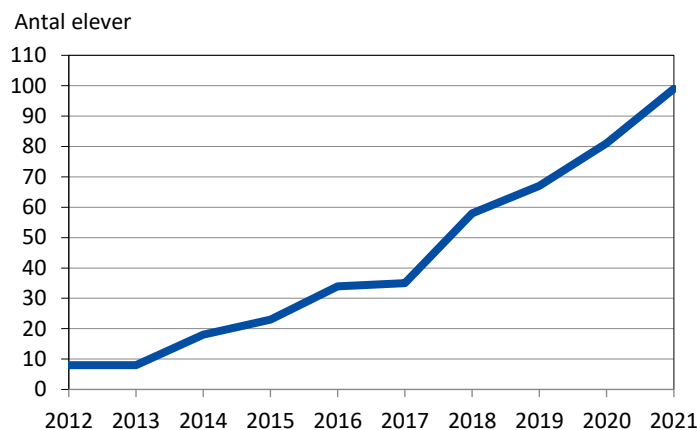
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Antalet hemskoleelever fortsätter att öka

Barn som får hemundervisning fortsätter att öka och är nästan 100 elever höstterminen 2021. Hösten 2012 fick endast 8 barn hemundervisning. Se Figur 3 nedan.

Könsfördelningen är jämn bland hemskoleeleverna. Nästan 50 procent bor på landsbygden, över 40 procent i Mariehamn och resterande dryga 10 procent i skärgården. Över 80 procent av de som får hemundervisning på Åland är födda i Sverige

Figur 3. Antal elever med hemundervisning 2012–2021

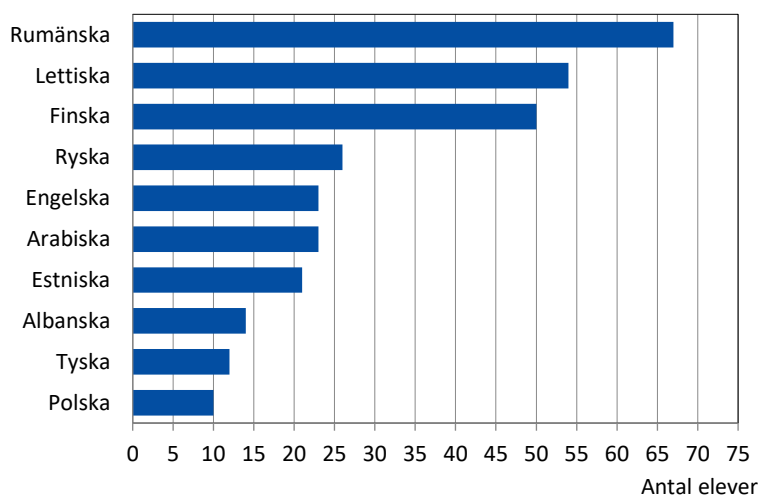

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Rumänska fortsatt största modersmål förutom svenska

Hösten 2021 har nästan 12 procent av alla elever i grundskolan ett annat modersmål än svenska. I jämförelse med hösten 2010 (året då modersmål började särredovisas) är detta en tredubbling. Förutom svenska har flest elever rumänska som modersmål och därefter följer lettiska och sedan finska (Figur 4). Bara för tre år sedan var finska det största modersmålet förutom svenska. Sedan dess har finskan minskat något medan rumänska och lettiska ökat kraftigt.

Figur 4. De tio vanligaste modersmålen förutom svenska hösten 2021

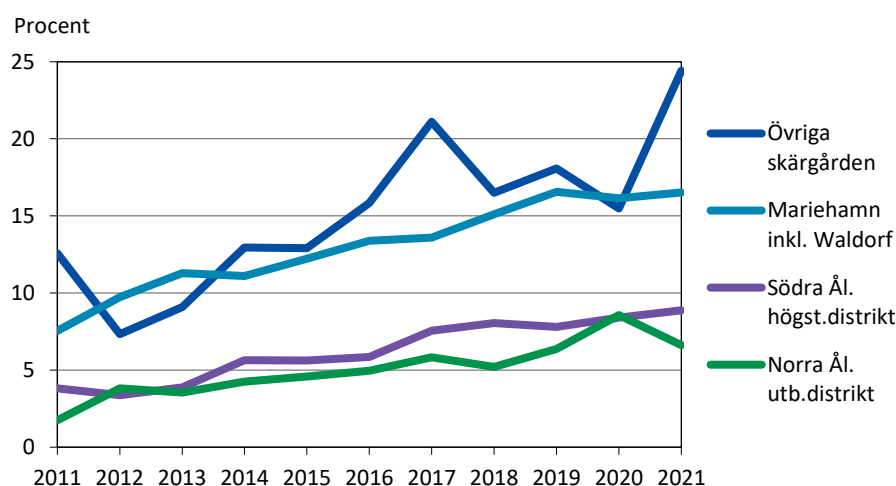
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Hösten 2021 har cirka 24 procent av eleverna i övriga skärgården ett annat modersmål än svenska och i Mariehamn är andelen över 16 procent (se Figur 5 nedan). Inom Norra- och Södra Ålands distrikt är andelen mellan 5 och 10 procent.

I jämförelse med höstterminen 2020 har andelen med ett annat modersmål än svenska ökat kraftigt i övriga skärgården. Ökningen beror på att andelen med ett annat modersmål än svenska har blivit betydligt större i Brändö- och Kumlinge grundskola¹.

Sedan 2011 har andelen med ett främmande modersmål ökat i samtliga distrikt. Ökningen har procentuellt sett varit störst inom Norra Ålands utbildningsdistrikt. Inom detta distrikt har andelen med ett annat modersmål än svenska nästan tredubblats.

Figur 5. Andel elever med ett annat modersmål än svenska hösten 2011–2021, efter skoldistrikt

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

¹ Observera att elevantalet är lågt i skärgårdsskolorna varför mindre ändringar får stora utslag i statistiken.

Stödformer

I början av höstterminen 2015 togs ett nytt avsnitt av läroplanen i bruk som ersatte det tidigare om stödundervisning och specialundervisning. Stödet för lärande och skolgång delas numera in i tre steg; allmänpedagogiskt, specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd. Därutöver finns som tidigare undervisning för elever med förlängd läroplikt (träningsundervisning).

Det allmänpedagogiska stödet är ett tillfälligt stöd som ges inom ramen för den dagliga allmänundervisningen. Det specialpedagogiska stödet ges då behovet av stöd är regelbundet och flera stödåtgärder krävs samtidigt. Det mångprofessionella stödet ges då en elev riskerar att inte nå målen för grundskolans undervisning trots att allmänpedagogiskt och specialpedagogiskt stöd getts. I det mångprofessionella stödet kan en eller flera lärokurser anpassas och eleven ska ha en individuell plan. Undervisningen sker inom allmänundervisningen eller i specialklass.

Vanligare med planerat stöd bland elever som inte har svenska som modersmål

Ungefär en fjärdedel av eleverna i grundskolan får någon typ av planerat stöd, vilket kan ses i Tabell 4 nedan. Bland de fyra olika stödformerna är specialpedagogiskt stöd vanligast och hösten 2021 får 13 procent denna stödform.

Planerat stöd är vanligare bland pojkarna och särskilt tydlig är skillnaden mellan könen bland de som får mångprofessionellt stöd eller träningsundervisning. Inom dessa stödtyper är andelen nästan dubbelt så stor bland pojkarna i jämförelse med flickorna.

Det är vanligare att ta emot någon form av stöd bland de som inte har svenska som modersmål och skillnaden är som störst bland de som får mångprofessionellt stöd.

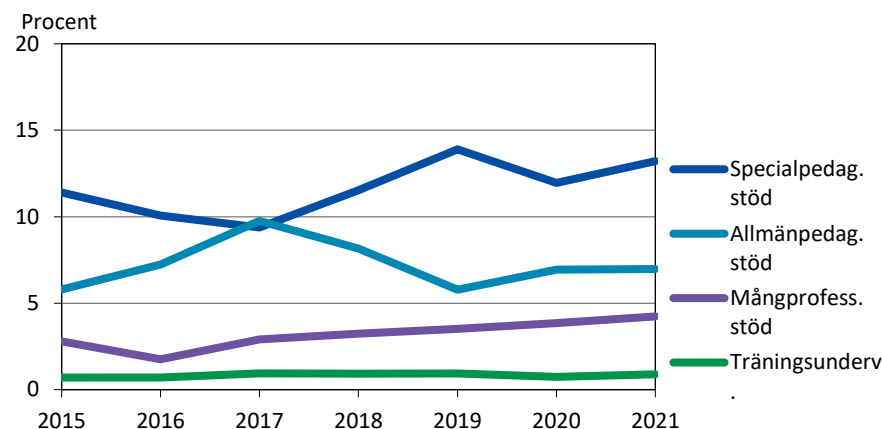
Tabell 4. Elever med planerat stöd efter typ av stöd, stadium, kön och modersmål hösten 2021

Antal elever Typ av stöd	Totalt	Stadium		Kön		Modersmål	
		Lågstadiet	Högstadiet	Flickor	Pojkar	Svenska	Ej svenska
Antal elever totalt	3 075	2 008	1 063	1 507	1 568	2 709	366
Andel med planerat stöd totalt (%)	25,3	25,6	24,7	21,0	29,4	24,3	32,5
därav efter typ av stöd							
Allmänpedagogiskt stöd	7,0	7,0	6,9	6,1	7,8	6,6	9,6
Specialpedagogiskt stöd	13,2	13,9	11,9	11,4	14,9	13,0	14,8
Mångprofessionellt stöd	4,2	3,7	5,3	2,9	5,5	3,8	7,1
Träningsundervisning	0,9	0,9	0,8	0,6	1,1	0,8	1,1

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Sedan stödundervisningen och specialundervisningen gjordes om i läroplanen 2015 har andelen som får någon typ av stöd ökat från nästan 21 procent till över 25 procent hösten 2021. Andelen med specialpedagogiskt stöd och mångprofessionellt stöd har ökat något under nämnda tidsperiod, medan andelen som får allmänpedagogiskt stöd och träningsundervisning har legat på ungefär samma nivå (se Figur 6 på nästa sida).

Figur 6. Andel elever med någon typ av planerat stöd hösten 2015–2021

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Uppgifter om specialundervisning på deltid saknas från en större skola. Uppgifterna presenteras därför okommenterade nedan i tabell 5. Observera att nämnda uppgifter inte är fullständiga för läsåret 2020–2021 och inte heller jämförbara med tidigare läsår.

Tabell 5. Elever som fått specialundervisning på deltid läsåret 2020–2021, efter kön och stadium

Kön	Antal			Andel av alla elever, procent		
	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet	Totalt	Lågstadiet	Högstadiet
Totalt	545	365	180	21,5	21,8	20,9
Flickor	233	159	74	18,8	19,2	17,8
Pojkar	312	206	106	24,2	24,3	23,9

Not: Uppgifter från en större skola saknas. Tabellen är därför inte jämförbar med tidigare läsår.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Under läsåret, 2020–2021, fick ungefär hälften av de drygt 360 eleverna med ett annat modersmål än svenska stödundervisning i svenska. Stödundervisningstimmarna ökade med cirka 2 600 timmar i jämförelse med året före. Störst andel elever fick stöd inom övriga skärgården (14 procent), 7 procent fick stöd i Mariehamn och runt 4–5 procent i inom Södra- och Norra Ålands distrikt.

Sedan läsåret 2012–2013 har både andelen elever som får stöd i svenska och antal stödtimmar nästan tredubblats, vilket Tabell 6 på nästa sida visar. För läsåret 2020–2021 har uppgifterna för en större skola delvis uppskattats.

Tabell 6. Stödundervisning i svenska för elever med annat modersmål än svenska läsåren 2012–2013 till 2020–2021, efter antal timmar med stöd

Läsår	Elever	Andel av alla elever (%)	Timmar	Timmar/elev
2012–2013	64	2,3	11 576	181
2013–2014	100	3,5	13 557	136
2014–2015	110	3,8	18 696	170
2015–2016	117	4,1	20 677	177
2016–2017	125	4,3	22 146	177
2017–2018	156	5,3	23 912	153
2018–2019	163	5,5	25 750	158
2019–2020	172	5,7	27 771	161
2020–2021	177	5,8	30 403	172

Not: Tabellen visar elevernas totala stödtimmar, inte lärarnas stödundervisningstimmar.

För läsåret 2020–2021 har uppgifterna för en större skola delvis uppskattats.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

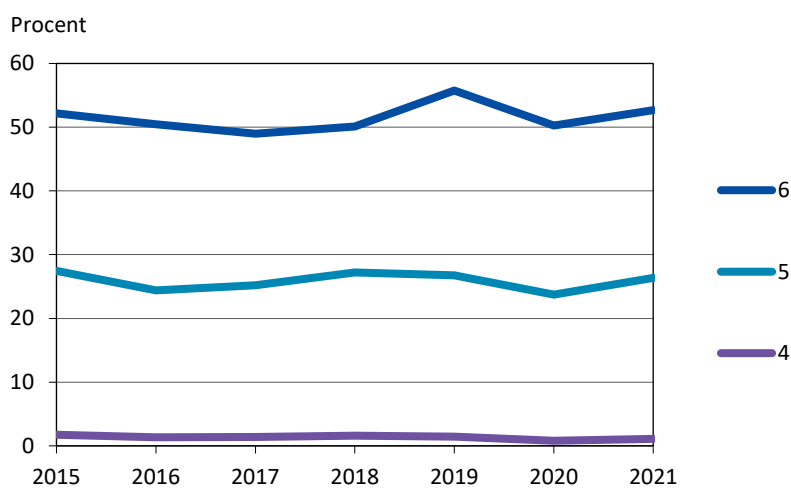
Studieresultat

Vanligare med ett svagt vitsord bland pojkarna

Ett svagt vitsord definieras här som vitsord fyra, fem eller sex (där vitsord 4 är underkänt). Dessa tre vitsord är lägst på den sjugradiga skala som ändvänds i bedömnings syfte i den åländska grundskolan. Uppgifterna om vitsorden avser läget vid slutet av respektive läsår och endast högstadieelevernas svaga vitsord redovisas.

I slutet av läsåret 2020–2021 hade en procent av högstadieeleverna vitsord fyra i minst ett ämne, 26 procent en femma och 53 procent en sexa. Ungefär så har det sett ut sedan 2015 (året då antal svaga vitsord började mätas), vilket kan ses i Figur 7 nedan.

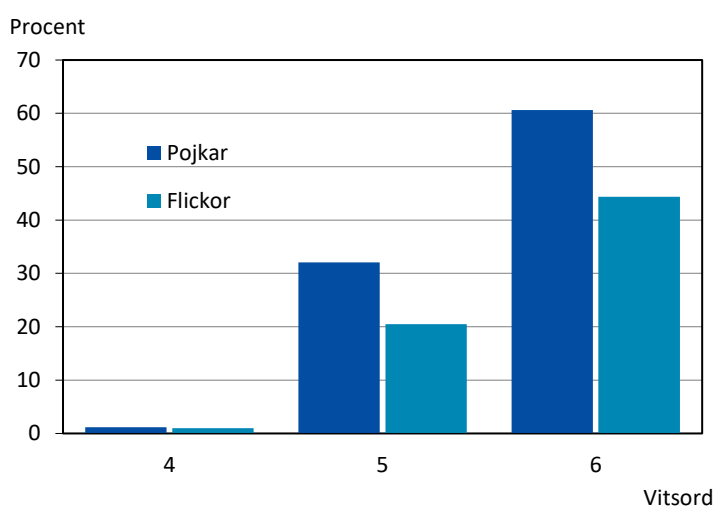
Figur 7. Andel högstadieelever med minst ett svagt vitsord vid slutet av vårterminerna 2015–2021, efter vitsord

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Om man jämför andelen med ett svagt vitsord mellan könen (Figur 8) kan man se att det är betydligt vanligare bland pojkarna att få en femma eller sexa i minst ett ämne. Andelen som får en fyra är ungefär lika stor oavsett kön.

Figur 8. Andel högstadieelever med minst ett svagt vitsord vid slutet av vårterminen 2021, efter kön

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Tabell 7 visar andelen av alla elever på högstadiet som har något av vitsorden 4, 5 eller 6 i ett visst ämne. Denna andel var som störst inom kemi, både bland pojkarna och flickorna. Inom samtliga ämnen var andelen med ett svagt vitsord större bland pojkarna. Skillnaden mellan könen var som störst inom svenska, där 32 procent av pojkarna hade det svagt vitsord mot bara 12 procent av flickorna.

Tabell 7. Andel med ett svagt vitsord (4, 5 eller 6) av alla elever på högstadiet efter ämne och kön vårterminen 2021

Ämne	Svagt vitsord (4, 5 eller 6)		
	Andel av alla elever (procent)		
	Totalt	Flickor	Pojkar
Kemi	27,5	22,1	32,6
Matematik	26,5	21,5	31,3
Biologi	24,2	16,5	31,7
Fysik	23,9	21,7	26,1
Svenska	22,2	12,4	31,7
Geografi	22,2	18,3	26,1
Historia	19,6	16,9	22,2
Samhällskunskap	19,1	14,7	23,4
Hälsokunskap	13,2	7,2	18,9
Engelska (A1)	11,4	9,6	13,1
Musik	11,2	5,8	16,4
Bildkonst	4,8	1,0	8,5
Idrott	4,8	4,6	5,0
Textilslöjd	3,1	0,4	5,6
Hemkunskap	3,1	1,6	4,4
Teknisk slöjd	2,8	1,6	3,9

Not. Ämnen som alla inte läser ingår ej i tabellen och inte heller elever i träningsundervisningen.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Fem elever gick ut grundskolan med skiljebetyg våren 2021

Antalet elever som går ut grundskolan årligen sammanfaller inte helt med antalet nior i början av läsåret. Orsaker till skillnaderna är till exempel att antalet elever kan ändras från höstterminen till vårterminen samt att eleverna i träningsundervisningen går ytterligare ett år och lämnar grundskolan först det år de fyller sjutton år. Våren 2021 gick 306 elever ut grundskolan, varav sex elever fick skiljebetyg och var därför inte behöriga att söka till gymnasiet. Antalet elever med skiljebetyg är fortsatt något högre i jämförelse med tidigare år. (Tabell 8).

Tabell 8. Antal elever som gått ut grundskolan vårterminerna 2001–2021 efter kön och antal med skiljebetyg

Betyg	År									
	2001	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totalt	297	339	336	331	296	316	307	309	334	306
Därav med skiljebetyg	-	1	-	1	3	1	-	6	4	6
Flickor	145	156	174	149	136	146	150	151	167	149
Därav med skiljebetyg	-	-	-	1	-	-	-	3	3	1
Pojkar	152	183	162	182	160	170	157	158	167	157
Därav med skiljebetyg	-	1	-	-	3	1	-	3	1	5

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Språkstudier

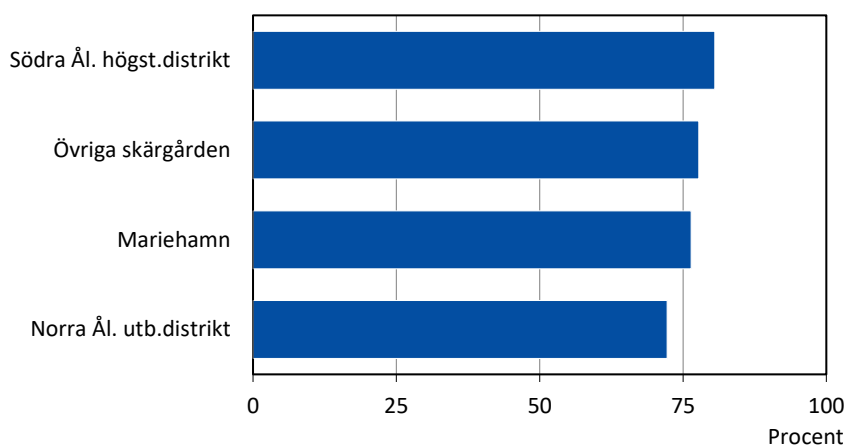
Studierna i engelska, som är ett obligatoriskt språk, börjar i de flesta skolor i trean. En skola har dock undervisning i engelska redan från ettan. Skolorna kan erbjuda finska, tyska, franska, spanska eller ryska som första frivilliga språk. Endast finska, tyska och franska ges i dagsläget på lågstadiet. På högstadiet undervisas i alla nämnda språk förutom ryska och man kan läsa två av språken samtidigt.

Andelen sexor som läser ett frivilligt språk ökar i alla distrikt förutom Mariehamn

Nästan 80 procent av alla elever i årskurs fem och sex läser ett frivilligt språk. Andelen flickor som läser ett frivilligt språk är 81 procent medan samma andel bland pojkarna är 78 procent. Huvuddelen eller 90 procent av de som läser ett frivilligt språk läser finska, bland de resterande läser ungefär 8 procent franska och 5 procent tyska.

Hur stor del av eleverna som väljer att läsa något frivilligt språk varierar mellan skolorna. I Figur 9 visas dessa uppgifter sammanslagna till större distrikt och endast elever i årskurs sex ingår. Andelen sjätteklassare som läser ett frivilligt språk är hösten 2021 högst inom Södra Ålands högstadiedistrikt, 81 procent, och lägst inom Norra Ålands utbildningsdistrikt, 72 procent. Jämfört med hösten 2020 har andelen som läser ett frivilligt språk i årskurs sex ökat inom Norra- och Södra Ålands distrikt samt övriga skärgården, medan andelen likt förra året minskar i Mariehamn.

Figur 9. Andel av sexorna som läser ett frivilligt språk hösten 2021, efter distrikt

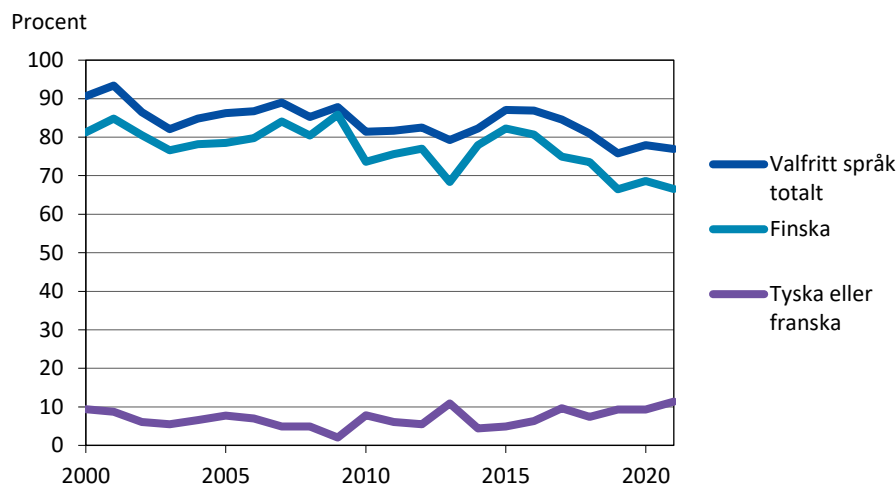

Not: Diagrammet omfattar inte elever i träningsundervisningen.
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Andelen elever som läser frivilliga språk i årskurs sex har minskat sedan början av 2000-talet

I början av 2000-talet läste över 90 procent av alla sexor ett frivilligt språk, vilket kan ses i Figur 10 på nästa sida. Sedan dess har deltagandet sjunkit något och under de tre senaste mätperioderna hösten 2019, 2020 samt 2021 låg andelen under 80 procent. Det är främst studierna i det klart största språket, finska, som minskat och andelen totalt som läser ett frivilligt språk följer finskans trend tydligt. Andelen som läser de övriga två frivilliga språken i årskurs sex, tyska och franska, har legat på mellan fyra och elva procent under samma tidsperiod. Trenden för dessa språk har varit svagt positiv de senaste fyra åren.

Figur 10. Andel av eleverna i årskurs sex som läser ett frivilligt språk hösten 2000–2021, efter språk

Not: Diagrammet omfattar inte elever i träningsundervisningen.
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Åtta procent av eleverna i högstadiet läser spanska hösten 2021

På högstadiet kan man välja att läsa finska, tyska, franska, spanska och ryska som valfria språk. Man kan läsa inget, ett eller flera av språken. Uppgifter om detta presenteras i Tabell 9 nedan. På högstadiet är andelen som bara läser ett frivilligt språk 45 procent, medan 26 procent läser två språk. Resterande läser inte något frivilligt språk alls.

Andelen flickor som väljer att läsa två språk är nästan dubbelt så stor som samma andel bland pojkarna. Precis som på lågstadiet är finskan det största frivilliga språket, även om andelen som läser språket (55 procent) är lägre, därefter följer tyska med 23 procent och franska 11 procent. Nytt för denna höst är att över åtta procent valt att läsa spanska. Detta då både spanska och ryska erbjuds som frivilligt språk enligt den nya läroplanen som började användas höstterminen 2021.

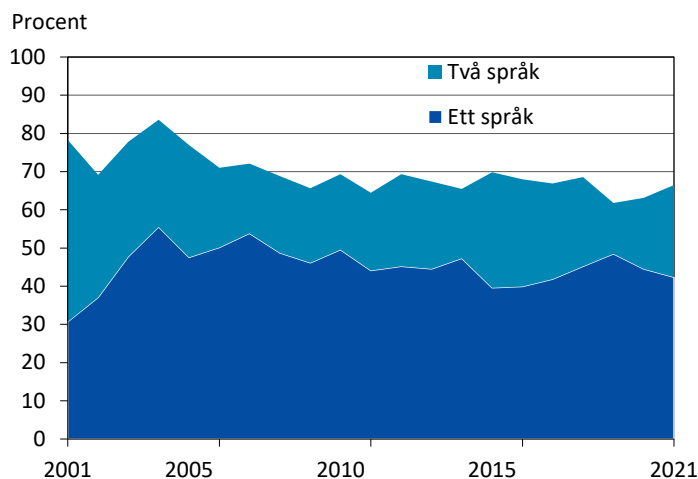
Tabell 9. Frivilliga språkstudier på högstadiet efter kön och språk hösten 2021

Antal språk	Totalt		Flickor	Pojkar
	Antal	Procent	Procent	
De enskilda språken				
Antal språk				
Inget frivilligt språk	302	28,6	21,9	35,2
Ett språk	477	45,2	43,9	46,5
Två språk	276	26,2	34,2	18,3
De enskilda språken				
Finska	583	55,3	61,8	48,8
Tyska	240	22,7	24,0	21,5
Franska	117	11,1	14,5	7,7
Spanska	89	8,4	11,8	5,1
Ryska	-	-	-	-

Not: Tabellen omfattar inte elever i träningsundervisningen.
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Under större delen av 2000-talet läste över 70 procent av eleverna i årskurs nio minst ett frivilligt språk. Därefter har andelen sjunkit något och i stället legat under 70 procent, vilket kan ses i Figur 11. Under hela den redovisade perioden har det varit mest populärt att läsa ett språk, förutom 2001 då flest i stället läste två språk.

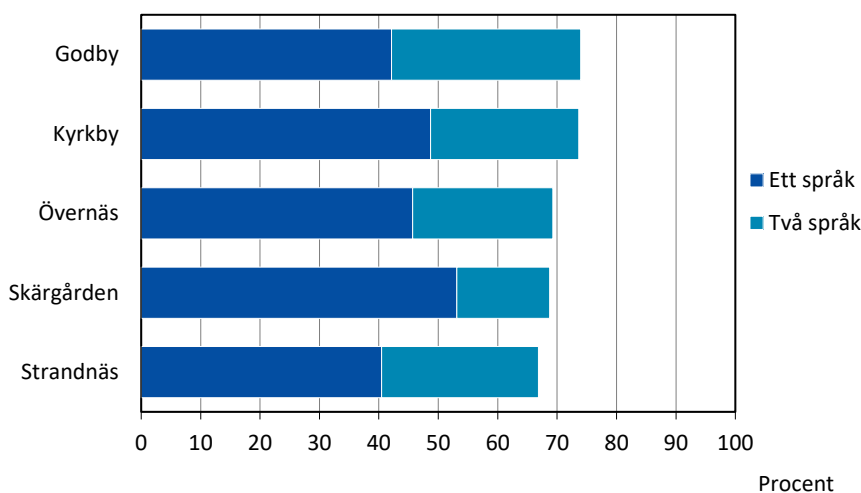
Figur 11. Andel av eleverna i årskurs nio som läser frivilliga språk hösten 2001–2021, efter antal språk

Not: Diagrammet omfattar inte elever i träningsundervisningen.
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

På Godby- och Kyrkby högstadieskola läser nästan 74 procent av eleverna i årkurs nio minst ett frivilligt språk hösten 2021, vilket är högst bland högstadieskolorna på Åland (Figur 12). Därefter följer övriga skolor inom ett spann på mellan 67 och 69 procent. Andelen som läser två frivilliga språk är störst på Godby högstadieskola, där över 30 procent läser två språk. I skärgården läser bara 15 procent av niorna två språk.

Figur 12. Andel av högstadieeleverna som läser frivilliga språk hösten 2020, efter skola och antal språk

Not: Diagrammet omfattar inte elever i träningsundervisningen.
Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Övrigt om grundskolan

Fler pojkar än flickor väljer tillvalsämnen

Förutom de frivilliga A2-, B1- och B2-språken har högstadieläverna möjlighet att läsa andra tillvalsämnen för att komma upp till de obligatoriska 30 lektionstimmar per vecka. Vilka tillvalsämnen som erbjuds varierar stort i de olika skolorna och för att förenkla redovisningen har de klassificerats i ett antal huvudkategorier (Tabell 10). Samma elev kan ha fler än ett tillvalsämne.

Idrott är det ämnesområde som valts av flest elever. Inom kategorin idrott har skolorna rapporterat tillvalsämnen som friskvård, gruppträning och idrott. Det är fler pojkar än flickor som väljer tillvalsämnen och störst skillnad mellan könen återfinns inom ämneskategorierna slöjd och idrott.

Tabell 10. Elevernas val av tillvalsämnen på högstadiet efter ämne och kön hösten 2021

Ämne	Totalt	Flickor	Pojkar
Totalt	1 157	512	645
Svenska	113	48	65
Matematik	113	48	65
Fysik, kemi	-	-	-
Biologi	-	-	-
Samhällskunskap	-	-	-
Språk	124	53	71
Musik, bildkonst	122	79	43
Slöjd	15	1	14
Idrott	228	90	138
Hemkunskap	75	33	42
Övriga ämnen	367	160	207

Not: A2-, B1- och B2-språken ingår inte i dessa uppgifter.

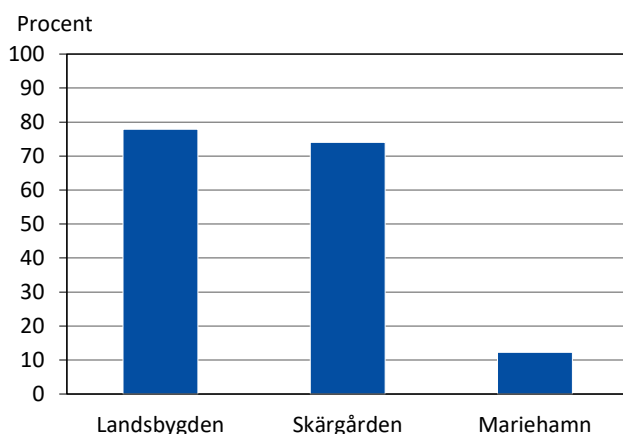
Samma elev kan ha flera än ett tillvalsämne.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Huvuddelen av all skolskjuts sker på landsbygden eller i skärgården

Drygt hälften av de åländska grundskoleeleverna får någon form av skolskjuts till skolan. Andelen är högst på landsbygden, där 78 procent av eleverna får skolskjuts och lägst i Mariehamn där andelen är 12 procent. De elever i Mariehamn som får skolskjuts utgörs i huvudsak av elever från Järsö/Nåtö- eller Solberget/Kalmarnäs-områdena. Andelen elever som får skolskjuts har varit i stort sett oförändrad under 2000-talet.

Figur 13. Andel elever som får skolskjuts hösten 2021, efter region

Not: Regionindelningen avser skolornas läge och inte elevernas hemkommuner.

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik